

Het perfecte speelgoed bestaat niet!

Het perfecte speelgoed bestaat niet! Juul is dol op blokken, maar Nel vindt er geen bal aan. Mo loopt in een boog om die oude kartonnen doos heen, terwijl Liv zich prinses-voor-één-dag waant in dit instant-kasteel. Rio stort zich vol overgave op de klei, terwijl Rozemarijn afkeurend naar haar vuile vingers kijkt... Kortom, een kind bepaalt grotendeels zelf welk speelgoed goed of leuk is voor hem. Een hele uitdaging dus om het iedereen naar zijn zin te maken in de opvang. Hierbij enkele tips voor het speelgoedbeleid voor kinderen tot 4 jaar.

Wat is goed speelgoed?

Goed speelgoed bestaat natuurlijk wél. Het zet kinderen aan om er actief mee aan de slag te gaan. Goed speelgoed kan ook tegen een stootje. Duurzaamheid en veiligheid staan voorop, ook al is het prijskaartje vaak net iets hoger. Goed speelgoed doet net dat ietsje meer voor een kind. Het helpt een kind een stapje vooruit te zetten in zijn ontwikkeling. Het is voldoende uitdagend, maar niet té moeilijk zodat het niet demotiverend werkt. Vaak is het beste speelgoed geen speelgoed: huis-, tuin- en keukenspulletjes doen het erg goed bij kinderen.

Soorten speelgoed

Je kunt speelgoed grofweg in een aantal categorieën indelen. Bij **constructiespeelgoed** ligt de klemtoon op bouwen. Klassiekers zoals Duplo en Lego zijn het schoolvoorbeeld. Bij **creatief speelgoed** ligt de klemtoon op leuke dingen maken met materialen: boetseren, rijgen, een kunstwerk maken met bloemen en takken... de lijst is eindeloos. **Motorisch speelgoed** zet klein en groot aan tot bewegen: de schommel, de duwkar, ballen, kegels en noem maar op. **Cognitief speelgoed**, zoals puzzels en Memory, zetten dan weer aan tot nadenken en bij **sociaal speelgoed** gaat het vooral om het ontwikkelen van sociale vaardigheden en samen met anderen spelen. In welke opvang vind je geen keukentje of winkeltje terug? Uiteraard – en gelukkig maar – overschrijdt een speelgoedartikel vaak een categorie. Kinderen

zijn heel creatief met speelgoed, ze ontwikkelen vaak een eigen spel met materialen, een spelvariatie die je niet terugvindt in de handleiding. Dit maakt speelgoed nu juist heel boeiend.

Kinderen hebben vaak een voorkeur: bouwen, knutselen, verkleeden... Het lijkt een cirkel: wat een kind graag doet, doet het vaak. Als hij iets vaak doet, lukt het hem steeds beter. Van goed zijn in iets word je blij, dus doe je het opnieuw. Daar is niks mis mee, maar toch kun je in de opvang kinderen ook stimuleren om hun andere vaardigheden verder te ontwikkelen. Uitdagend speelgoed is daarbij een must.

De wijze waarop je het speelgoed presenteert, zal het spel én de kinderen beïnvloeden

Speelgoedtips

Deze leeftijdscategorieën kunnen jou inspireren maar je kunt kinderen nooit begrenzen in hun keuze. Peuters vinden het vaak heel interessant om in de koffer nog eens hun babyspeelgoed tegen te komen. Elk speelgoedje biedt oneindig veel mogelijkheden, een kind voegt er zelf een variatie aan toe.

Voor kinderen van 0 tot 1 jaar.

Het is een hardnekkig misverstand dat je met baby's weinig of niet kunt spelen (zie ook het artikel op pagina 24 in deze KIDDO). Natuurlijk kan dat wel! Het beste speelgoed... zijn jullie zelf. Kiekeboe spelen, samen in de spiegel kijken, samen praten, liedjes zingen of in de handen klappen, samen dingen bekijken en erover praten, nabootsen van geluidjes en gekke bekken trekken... De ideeënvoorraad is onuitputtelijk. Komen er toch speelgoedartikelen bij kijken, dan gaat baby's voorkeur naar dingen die het zintuiglijke gevoel aanspreken. Een baby houdt ervan om te kijken naar voorwerpen die bewegen, die groot, rond, kleurrijk en niet te ingewikkeld zijn. Zo doen kleurrijke mobielen het bijvoorbeeld erg goed bij de allerjongsten. Kinderen vanaf zes maanden hebben al een hele uitdaging aan de zogenaamde klassiekers: bijtringen, piepbeesten, spiegeltjes, een speeltapijt, stapelbekers, badspeelgoed, muziekinstrumenten, knisperboekjes, oude tijdschriften om te scheuren...

Voor kinderen van 1 tot 2

Vanaf het moment dat kinderen leren lopen vinden ze het leuk om aan de haal te gaan met speelgoed dat ze voort kunnen duwen of achter zich aan kunnen trekken. Ook loopauto's, fietsjes en klimtoestellen scoren goed! De kleine na-apers genieten ook voluit van grote-mensen-spulletjes: stoffer en blik, bezem, servies... Voor de rustige uurtjes zijn er de prentenboeken of de kleurtjes.

Voor kinderen van 2 tot 4

Leve de fantasie! De verkleedkoffer doet het erg goed op deze leeftijd en vaak sta je verbaasd van de ellenlange telefoongesprekken die peuters en kleuters met hun pop of knuffel voeren. De eerste gezelschapsspulletjes worden tevoorschijn gehaald en voorlees-, prenten-

liedjesboek vinden ze ook erg leuk. Buiten duiken de peuters graag de zandbak in of vind je ze op het klimrek.

Hoe pak je dit aan in de opvang?

Ken je kinderen! Observeer het speelgedrag dat eigen is aan elk van hen.
Ken je aanbod! Ga na of het speelgoed dat je in huis hebt divers is. Heb je van alle soorten speelgoed artikelen in huis, aangepast aan de verschillende leeftijden?
Doe mee! Trek kinderen over de streep door zelf actief mee te spelen, zonder dat het daardoor een begeleide activiteit hoeft te worden.
Doe eens iets anders! De opvang hoeft heus geen speelgoedmagazine te zijn. Afwisseling is echter leuk. Haal regelmatig iets 'nieuws' van zolder en zet dingen waar de kinderen op uitgekeken zijn even aan de kant. Informeer of er een speltheek in je buurt is en maak daar gebruik van.
Presenteer het speelgoed origineel! De wijze waarop je het speelgoed presenteert, zal het spel én de kinderen beïnvloeden. Een gezellige en overzichtelijke ruimte zal kinderen prikkelen om te spelen. Te veel speelgoed, een overaanbod, kan heel veel drukte veroorzaken. Je kunt een doos blokken omkiepen op een speelmat, maar je kunt ook de doos in een kastje in het bereik van kinderen laten staan. Zo gaan kinderen op ontdekking en bied je hun vele keuzemogelijkheden aan. De blokken uit de doos nemen is al een eerste spel, bouwen komt pas later.
Laat ze het zelf doen! Daag grotere kinderen uit om zelf aan de slag te gaan en hun eigen speelgoed te ontwerpen en realiseren. ◀

Meer lezen?

Het speelgoedboek, Eerste hulp bij het kiezen van speelgoed, Marianne de Valck.
Uitgeverij SWP. € 24,90
Speel Wijzer, Spelen kan met alles, Marianne de Valck. Uitgeverij SWP. € 24,90